

Treći dan: „Nekoć bijaste tama, a sada ste svjetlost”

166. Pojedinaac postaje članom Crkve po osobnom obraćenju, vjeri u Isusa Krista i po primanju krštenja (Dj 2,38). U vrijeme Novoga zavjeta kršćanin nije bio kršćaninom od rođenja, nego je kao odrastao svjesno *postajao* kršćaninom. Ovaj korak dijeli njegov život na "nekada" i "sada":

"Jeste li primili Duha Svetoga kad ste povjerovali?" (Dj 19,2).

"Spominjite se stoga da nekoć bijaste neznabošci... U ono vrijeme bijaste izvan Krista. Sada pak, u Kristu Isusu, vi koji nekoć bijaste daleko, dođoste blizu" (Ef 2, 11-13).

"Nekoć bijaste tama, a sada ste svjetlost u Gospodinu" (Ef 5,8. usp. Gal 4,8 sl).

"Zaista, onima koji su jednom prosvijetljeni (po krštenju)...., pa otpali, nemoguće je opet se obnoviti na obraćenje" (Heb 6,4.6).

1. Što stoji u tekstovima?

167. Pripravnik na krštenje jednog određenog dana "se pridruži" zajednici vjernika, ugradi se kao "živi kamen" u Crkvu (Dj 2,47; 1 Pt 2,5). Kršćanin se može sjetiti tog događaja: tko je bio kršten u novozavjetnom vremenu, ranije je bio Židov ili poganin. On bi se odijelio od svoje dotadašnje religiozne zajednice i učinio bi izričiti i svjesni korak prema Isusu.

Obraćenje je po svom izvoru odluka vjere za krštenje, koju izvodi Duh, jer je krštenje "temeljni sakrament obraćenja i novog početka" (GL 54,3). U krsnoj ispovijesti vjere ("odričem se", "vjerujem") pripravnik na krštenje stvarno očituje svoje *temeljno opredjeljenje* za Boga posred zajednice. Krsna ispovijest vjere (odnosno krštenje) stoga obilježuje čovjeka zauvijek. On ne može učiniti da ova "izjava ljubavi Bogu" bude kao da nije učinjena i po drugi put na isti način "se obratiti". Tko je po krštenju "okusio snagu budućega svijeta" (Heb 6,5), a tada od Boga otpao, ne može se drugi put krstiti.

Jedna poredba može nam to objasniti: kada se muž i žena u dubokom *osobnom susretu* jedno drugome predaju i zaključe ženidbeni savez, oni ostaju obilježeni tim događajem: nakon rastave oni ne mogu nikada tako postupati kao da se nisu poznavali.

Opredjeljenje za krsni savez je jasno duboko zahvaćanje u život, koje obilježuje čitav daljnji tijek života.

2. Značenje za nas

168. Vjerojatno si kršten kao malo dijete. Je li "obnova krsnog zavjeta" (prije prve pričesti, prije potvrde, u uskrsnoj noći) za tebe imala onu dubinu i ozbiljnost krsnog zavjeta kod krštenja odraslih? Ona ima sljedeće vidove:

1. Pripravnik na krštenje sprema se kroz vrijeme priprave (katekumenat) kroz više postepenih malih koraka na krsni zavjet i krštenje. Krsni zavjet (krsna ispovijest vjere) proizlazi iz tog procesa, ali on nije zbroj ovih mnogih koraka vjere koji bi "sam od sebe" slijedio. On je *izričiti temeljni čin* bića kojega se krštenik kasnije može sjećati (Gal 3,3 sl; Dj 19,2).

2. Krsni zavjet je isto tako kao i samo krštenje *tjelesno* izvršen korak a ne samo nutarnji čin: pripravnik na krštenje ga izgovara, praćen kumovima, pred zajednicom, u određeni dan, u određeni sat.

3. U krsnom zavjetu (vjeroispovijesti) katekumen izričito prihvaća od Boga mu ponuđeni krsni savez. On stavlja svoj prošli, sadašnji i budući život pod Božje gospodstvo.

4. Prihvaćanje krsnog saveza je početak doživotnog susretanja s Bogom po Isusu Kristu u zajednici Crkve.

169. Po praksi krštavanja male djece osobno prihvaćanje krsnog saveza je stupilo jako u pozadinu. Stoga treba istaknuti:

1. Kod krštenja nezrele djece jače dolazi do izražaja, nego li kod krštenja odraslih, da ono nije ljudsko djelo, nego da je uvijek najprije Božji dar (GL 44,1).

2. Kada Bog po krštenju prima djecu u svoju Crkvu, župna zajednica s roditeljima preuzima tešku obvezu da djetetu po vjeronauku i primjerom života vjere učini mogućim kasnije osobno opredjeljenje vjere" (GL 44,2).

Pravi problem nije dakle dob krštenika, nego crkvena ponuda kojom se omogućuje kasnije osobno opredjeljenje vjere, koje obuhvaća čitava čovjeka i ima ozbiljnost krsnog zavjeta (vjeroispovijesti) kod krštenja odraslih (EVEK 1073 sl; 1077 1080).

Krsna ispovijest vjere ima veoma osobni značaj: na pitanje: odričeš li se sotone; vjeruješ li u Boga, u Isusa Krista, u Duha Svetoga, katekumen odgovara u svoje osobno ime: odričem, vjerujem. U krsnoj ispovijesti vjere dolazi do izražaja osobni odnos katekumena prema Bogu, koji ne može mjesto njega izvršiti i živjeti neka druga osoba: krštenje je sudjelovanje u Isusovoj smrti i uskrsnuću, što znači temeljno nadvladavanje *vlastite* smrti po Isusovoj smrti, početak vlastitog uskrsnuća. Nitko ne može umrijeti mjesto mene, nitko ne može uskrsnuti mjesto mene.

Usporedba sa sklapanjem ženidbenog saveza i ovdje je korisna: ženidbeni savez nastaje "po osobnom slobodnom činu u kojemu se supruzi uzajamno darivaju i uzimaju". U određenim iznimnim slučajevima kod ženidbenog pristanka je moguće čisto *juridičko* zamjenjivanje. Potpuno, *tjelesno* samodarivanje kod ženidbenog sjedinjenja ne može zamjenično netko drugi obaviti. Slično vrijedi za osobno slobodan, stvarni čin pristanka uz krsni savez.

3. Što moram činiti?

170. Drugi vatikanski sabor je naredio da se izmijeni obred krštenja djece: od 1969. u katoličkoj Crkvi roditelji i kumovi ne odgovaraju više namjesto djeteta, nego priznaju svoju vlastitu vjeru i odriču se *osobno* zloga, sjećajući se svog *vlastitog* krštenja (GL 47,8; 11,176-179). Taj novi obred je od velikog vjerskopovijesnog značenja. Iz njega proizlazi:

1. Kod krštenja djece roditelji i kumovi očituju svoju vlastitu vjeru u koju dijete treba da uraste.
2. Krsni zavjet roditelja i kumova ne nadomješta kasnije osobno prihvaćanje krsnog saveza sa strane djeteta.
3. Liturgijski izražaj osobnog prihvaćanja krsnog saveza po krsnoj vjeroispovijesti može slijediti i nakon krštenja.

Odatle proizlazi veliko značenje "obnove krštenja". Ona nije ponovno krštenje, nego je po svojoj biti osobno prihvaćanje krsnog saveza, koji je Bog jednom zauvijek sklopio i zapečatio, *naknadno prihvaćanje* krsnog zavjeta. To je do sada jedva ušlo u svijest Crkve. Dostojanstvo krštenja i strahopoštovanje pred Božjim samodarivanjem u ovom temeljnom sakramentu uključuje da pojedinac i *osobno* prihvati Božju ponudu krsnog saveza. U novije vrijeme nastali su oblici ovog prihvaćanja koji odgovaraju dubini i ozbiljnosti krsne vjeroispovijesti kod krštenja odraslih.

Bogoslužno slavlje u osmom tjednu ovog hoda vjere je ponuda da očituješ svoj krsni zavjet (vjeroispovijest) na osoban način. Mnogi suglasno svjedoče da je ovaj otjelovljeni korak njihov život podijelio u "nekada" i "sada" i temeljito ga izmijenio. Neki otkriju Boga po prvi put ili nanovo kao živu osobu; za druge je taj korak povezan produbljenjem njihova susreta s Bogom ili sa spoznajom da ih Bog želi osposobiti za strpljivost i otvorenost njegovom daljnjem djelovanju. Neki otkrivaju, neko vrijeme poslije tog koraka, da im je Bog darovao novo temeljno usmjerenje života.

Također se mogu pojaviti iskustva koja su slična onima kod krštenja odraslih. Intenzitet ovih iskustava zavisi o ozbiljnosti priprave u snazi Božje milosti, koja prethodi, ali i o životnoj povijesti i karakteru pojedinca i konačno o slobodnom Božjem milosnom djelovanju.